

Voorstel

Gemeenteraad

Datum: 15 oktober 2018
Opsteller: Wout Vink
Zaak: 2018-002106
Contactgegevens: wout.vink@midden-groningen.nl
Portefeuillehouder: Peter Verschuren
Stukken ter inzage: -
Onderwerp: Afvalvisie Anders met Afval

1. Voorstel

1.1 Vast te stellen het Beleidsplan van Afval naar Grondstof 2019 - 2030.

1.2 In te stemmen met het pakket maatregelen van afval naar grondstof:

Basis inzamelstructuur

- a. Uitbreiden van het diftarsysteem naar voormalig gemeente Slochteren.
- b. Uitbreiden gescheiden inzameling van GFT-afval naar voormalig gemeente Hoogezand-Sappemeer.
- c. Invoering van de zomerinzameling van GFT in Midden-Groningen.
- d. Het op vrijwillige basis verstrekken van een keukennemertje voor GFT-afval.
- e. Uitbreiden gescheiden inzameling van verpakkingsafval naar voormalig gemeente Slochteren.
- f. Verhogen inzamelfrequentie verpakkingsafval van 1 keer per vier weken naar 1 keer per twee weken.
- g. Vergroten van het aantal verzamelcontainers tot op het niveau van het landelijk gemiddelde.

Aanvullende maatregelen harmonisatie

- h. Actualiseren Afvalstoffenverordeningen
- i. Onderzoek aanpassing kwijtscheldingenbeleid
- j. Aanpassing belasting- en tarieven verordeningen

Participatie, communicatie e.d.

- k. Participatieprojecten
- l. Project 100 - 100 - 100
- m. Communicatiecampagne de eerste twee jaar
- n. Handhaving
- o. Scholenprojecten
- p. Afvalcoaches

Overige aandachtspunten/acties

- q. Voorbereiding nieuw afvalbrengpunt
- r. Nascheiding grof restafval huidig afvalbrengpunten
- s. Onderzoek aanpak drukte afvalbrengpunt Hoogezand
- t. Quicksan Afval Loont
- u. Optimalisatie inzameling oud papier in Slochteren en Menterwolde
- v. Onderzoek luierinzameling
- w. Aanpak bijplaatsingen
- x. Goed voorbeeld geven (o.a. digitale administratie)
- y. Stoppen met inzameling bedrijfsafval
- z. Meer duurzaamheid in nieuwe contracten
- aa. Elke twee jaar evaluatie

1.3 In te stemmen met de aangegeven financiering.

Hierbij ontvangt u ons voorstel Anders met Afval, ons Beleidsplan van Afval Naar Grondstof. In dit beleidsplan streven wij naar een afvalvrije samenleving over 1 à 2 generaties. Het is een lange weg om hier te geraken. Wij stellen verschillende maatregelen voor om hier te komen. Eerst zijn dat zekere maatregelen die - gebaseerd op landelijke ervaringen - tot voorspelbare resultaten leiden. Daarmee zetten we een flinke stap, maar komen wij niet bij ons doel. Daarna wordt het pad vaag en onzeker. Samen met onze inwoners willen wij ontdekken welke slimme maatregelen er zijn om - uiteindelijk - alle afvalstoffen als grondstof te hergebruiken. Daarbij houden we de jongste landelijke ontwikkelingen goed in de gaten.

2. Publiekssamenvatting

Door de gemeentelijke herindeling moet de afvalinzameling op straat gelijkgetrokken worden in de drie voormalige gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren. En wordt de afvalstoffenheffing overal gelijk. Het bestuur van gemeente Midden-Groningen grijpt deze veranderingen aan om meer afvalstoffen als grondstof te gaan hergebruiken. De gemeente wil investeren in een nieuwe afvalinzameling. Na een uitgebreide inwonersraadpleging heeft het college van burgemeester en wethouders een voorstel voor de gemeenteraad geformuleerd.

Het GFT-afval wordt straks in de hele gemeente huis aan huis ingezameld en er komen extra inzamelrondes in de zomer. Daarnaast gaan we in de hele gemeente het verpakkingsafval 1 keer per 2 weken inzamelen. Het aantal verzamelcontainers voor glas, verpakkingsafval en papier wordt uitgebreid. En het diftar-systeem gaat straks gelden in de hele gemeente. Verder wil de gemeente een nieuw afvalbrengpunt, de mogelijkheden van beloningssystemen onderzoeken en - in het kader van participatie-experimenten - samen met de inwoners verdere mogelijkheden van hergebruik onderzoeken.

3. Inleiding

Door de gemeentelijke herindeling is er een (wettelijke) noodzaak ontstaan om het afvalbeleid van de drie voormalige gemeenten te harmoniseren. Het gaat dan om de belastingverordeningen en de uitvoering op straat. Deze noodzaak gebruiken we om veel meer afvalstoffen als grondstof te gaan hergebruiken. Immers de bestaande afvalinzameling verandert flink door de harmonisatie. Bij de coalitievorming is daarom de volgende opdracht voor het nieuwe afvalbeleid afgesproken.

De afvalinzameling verschilt nu nog binnen de gemeenten vanwege verschil in beleid in de oude herkomst gemeenten. In 2018 willen wij dit harmoniseren in uitgebreid overleg met de inwoners van Midden-Groningen. Uitgangspunt voor het afvalbeleid is om Van Afval Naar Grondstof (VANG) te komen.

De VANG-doelstellingen zijn per inwoner maximaal 100 kilo per jaar niet-herbruikbaar restafval in het jaar 2020 en 30 kilo in het jaar 2025. Deze opdracht hebben wij via het volgende proces uitgevoerd.

4. Proces

Wij hebben een intensief voorbereidingstraject gevolgd, waarbij wij eerst de inwoners uitgebreid aan het woord hebben gelaten. Daardoor kan uw raad bij uw meningsvorming optimaal rekening houden met de mening van onze inwoners. De contouren van dit proces hebben wij met uw raad besproken tijdens de tweedaagse op 15/16 maart 2018 in Zeegse. Daarna hebben wij het proces vastgelegd in het Uitvoeringsplan harmonisatie afvalinzameling gemeente Midden-Groningen. Daarin is aangegeven dat besluitvorming eind dit jaar moet plaats vinden. Dit uitvoeringsplan heeft u op 5 april 2018 ontvangen. De bewonersraadpleging is in het beleidsplan uitgeschreven.

De centrale boodschap van de inwoners is: Maak het ons gemakkelijk.

Behalve de inwoners hebben wij de medewerkers van het team afvalinzameling van de IBOR ook uitgebreid betrokken bij de voorbereiding van het nieuwe beleid. De toekomstige afvalinzameling is hun dagelijks werk. Zij hebben als professionals veel input gegeven over de uitvoering van het nieuwe beleid.

5. Beleidsplan

In het bijgevoegde Beleidsplan van Afval Naar Grondstof leest u onder meer een analyse van onze huidige afvalsituatie. Hieruit blijkt dat wij nog een flinke slag kunnen - en moeten - maken, willen wij onze duurzaamheidsdoelstellingen behalen. In Midden-Groningen wordt per jaar gemiddeld 205 kg per inwoner aan niet-herbruikbaar restafval geproduceerd. Met name in voormalig Slochteren is veel winst te boeken.

U leest hierin ook onze visie en de belangrijkste beleidslijnen voor de komende 5 - 10 jaar. Onze ultieme droom is dat wij al ons huishoudelijk afval over 1 à 2 generaties als (secundaire) grondstof hergebruiken. Als kwantitatief doel willen wij in het jaar 2025 per huishouden nog maar 30 kilo niet herbruikbaar restafval hebben. Hier ligt een forse uitdaging. De belangrijke beleidslijnen zijn:

- Regie over het afval, zodat wij bepalen wat er mee gebeurt
- Aansluiten bij belang burger: gemak
- Financieel:
  - Inzet financiële instrumenten als gedragsbeïnvloeding (diftar, kwijtscheldingen, belonen).
  - Financieel in brede maatschappelijke context, dus breder dan alleen de afvalbeheerskosten
  - Robuust: het beleid is onafhankelijk van financiële schommelingen op de mondiale afvalmarkt.
- Duurzaamheid in brede context
- Bron + nascheiding
- Verenigingen helpen bij hun afvalscheiding
- Inzameling restafval bedrijven stoppen
- Zelf het goede voorbeeld geven
- Samenwerking met derden (bedrijven, winkeliers)
- Kansen voor sociale werkgelegenheid

Het nieuwe beleid is geen eindstation. Het is een continu proces van monitoren en aanpassen.

6. Maatregelen

In het beleidsplan maken wij onderscheid in vier pijlers, om ons beleidsdoel te bereiken: de basisinzamelstructuur, aanvullende maatregelen, de ontdekkingstocht samen met onze inwoners via de lijn van participatie en overige maatregelen.

6.1 Pijler 1: Basisinzamelstructuur

6.1.1 Scenario's

In het beleidsplan zijn drie scenario's beschreven voor de basisinzamelstructuur. De basisstructuur gaat over de belangrijkste afvalstromen en de belangrijkste inzamelvoorzieningen. Hiermee pakken we gelijk het uniformeren van de afvalstoffenheffing aan. De basis dus. Deze scenario's zijn in de volgende figuur samengevat.

Tabel 1 Samenvatting scenario's

Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
<ul style="list-style-type: none"> • Diftar op volume / frequentie • Restafval 1 / 2 weken • Verpakkingsafval 1 / 2 weken 	<ul style="list-style-type: none"> • Geen diftar • Restafval 1 / 4 weken • Verpakkingsafval 1 / 2 weken 	<ul style="list-style-type: none"> • Diftar op gewicht • Restafval 1 / 2 weken • Nascheiding van verpakkingsafval
<p>Voor alle drie de scenario's geldt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • GFT-afval gescheiden inzamelen in heel Midden-Groningen (incl. voormalig Hoogezand-Sappemeer, incl. hoogbouw), overal 1 x per twee weken • GFT-afval in de zomer wekelijks inzamelen. • Iedereen die het wil, krijgt een keukenemmertje voor het GFT-afval. • Verpakkingsafval inzamelen met zakken (m.u.v. scenario 3). • Het aantal verzamelcontainers voor glas, papier en verpakkingsafval ophogen tot het landelijk gemiddelde. • Oud papier inzamelen door verenigingen. 		

Deze scenario's zijn zo opgesteld, dat er enerzijds een duidelijk onderscheid is tussen de scenario's en anderzijds voldoende samenhang van de maatregelen binnen de scenario's. Te verwachten draagvlak voor de scenario's heeft ook een rol gespeeld. Uw raad zal als eerste een keus moeten maken voor één van deze scenario's voor de basisinzamelstructuur. En dan doemt meteen het eerste dilemma op. Het scenario met de meeste voordelen en dat de voorkeur heeft van onze inwoners, is meteen het duurste. In onderstaande tabel hebben wij deze scenario's een score gegeven op onze beleidslijnen.

Tabel 2 Toetsing scenario's

criterium	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
Hoeveelheid restafval kg per inwoner na maatregel (doel: 100 kg in 2020 en 30 kg in 2025)	141	141	147
Financieel t.o.v. huidige situatie in € per huishouden per jaar	+ 21	+ 12	- 0,20
Kosten t.o.v. huidige situatie in € per jaar	+ 568.000	+ 321.000	- 5.500
Voorkeur inwoners (2 ^e enquête)	++	-	--
Service	+	-	++
Keuzevrijheid inwoners	+	-	+
Bewustwording afvalscheiding	+	+	-
Past in lijn bronscheiding	+	+	-
Gemeentelijke regie	+	+	-
Doorgroeimogelijkheden (o.a. aanvullende nascheiding)	+	+	-
Eenvoud invoering	+	+	--
Ontwijkgedrag (bijplaatsingen, zwerfafval, dumpingen)	0	0	0

De maatregelen van de basisinzamelstructuur moeten uiterlijk 31 december 2019 zijn ingevoerd, omdat ze de wettelijk noodzakelijke harmonisatie betreffen. Uitgezonderd is de zomerinzameling van GFT-afval, omdat dit in geen enkele voormalige gemeente plaats vindt.

6.1.2 Financieel

De kosten betreffen de netto kosten, de optelsom van de lasten en de baten. Bij de lasten gaat het om bijvoorbeeld investeringen in verzamelcontainers of inzamelvoertuigen en kosten voor inzameling, onderhoud of de verwerking van afvalstromen. Bij de baten gaat het om vergoedingen die wij ontvangen voor het verpakkingsafval, lagere inzamelkosten restafval en vooral de besparing op de verwerkingskosten restafval.

Voor de verwerkingskosten van het restafval is uitgegaan van ons verwerkingstarief in 2019 van € 95,60 per ton. Dat is ons huidig verwerkingstarief van €64,21 per ton plus de verhoogde afvalstoffenbelasting van € 31,39 per ton restafval die wij moeten betalen aan de verwerker. Landelijk gezien hebben wij een laag verwerkingstarief voor ons restafval. De verwachting is daarom, dat wij bij een nieuw contract een hoger tarief gaan betalen. Hoe hoog, is nu niet te voorspellen. Op basis van de huidige marktsituatie houden we rekening met een prijsstijging van minimaal € 50 per ton afval. Onze verwachting is voorts dat de afvalstoffenbelasting jaarlijks stijgt, zolang op landelijke schaal de VANG-doelstellingen niet worden gehaald. Het rijk wil namelijk met de afvalstoffenbelasting de gemeenten tot meer afvalscheiding stimuleren. Over een paar jaar betalen wij dus 2 x zoveel voor ons restafval! Daarom is het belangrijk dat wij hier nu al op anticiperen met ons nieuwe beleid.

De kostenstijging is te verklaren door de volgende wijzigingen:

- GFT-inzameling in voormalig Hoogezand-Sappemeer van € 315.000 per jaar (€ 11,37 per huishouden per jaar).
- GFT-inzameling in de zomer van € 265.000 per jaar (€ 9,56 per huishouden per jaar).
- Uitbreiding van de inzameling van verpakkingsafval naar 1 x per 2 weken in de hele gemeente €560.000 per jaar (€ 20,30 per huishouden per jaar) in scenario's 1 en 2.
- Plaatsen en legen van verzamelcontainers van € 130.000 per jaar (€ 4,73 per huishouden per jaar).

De belangrijkste opbrengsten zijn de vermeden verwerkingskosten voor het restafval. Die zijn onafhankelijk van het scenario ca. € 350.000,- per jaar (€ 12,69 per huishouden per jaar). Bij stijgende verwerkingstarieven voor restafval, zal de besparing ook groter worden.

6.1.3 Keuze scenario's

Wij stellen uw raad voor om te kiezen voor scenario 1. Daarvoor hebben wij de volgende redenen.

Duurzaamheid

Qua duurzaamheid - en daar doen we het voor - ontlopen de drie scenario's elkaar vrijwel niet. Hier zit geen doorslaggevend verschil.

Inwoners

Er is wel een evident verschil in de mening van de inwoners, zoals die blijkt uit de tweede afvalenquête.

- Een ruime meerderheid van 70% is voor de invoering van diftar in de hele gemeente Midden-Groningen (scenario 1).
- 28% van de respondenten vindt het een goed idee om diftar af te schaffen en het restafval nog maar 1 x per 4 weken in te zamelen (scenario 2). Gezien het Kompas en de opdracht in het coalitieakkoord geven wij een doorslaggevend belang aan de mening van de inwoners.
- Slechts 13% van de respondenten vindt nascheiding van verpakkingsafval een goed idee (scenario 3).

Beleid

Beleidsmatig is er ook een groot verschil tussen de drie scenario's. Scenario 1 sluit het best aan en scenario 3 sluit het slechts, bij de beleidslijnen, zoals die in het beleidsplan zijn verwoord (zie ook bovenstaand in paragraaf 5).

Toekomstbestendigheid

Qua toekomstbestendigheid scoort scenario 1 het best. Het biedt namelijk de meeste vrijheid om in een later stadium door te ontwikkelen. Als onze inwoners hun afval beter gaan scheiden, houden ze minder restafval over. Dan zouden we in de toekomst kunnen overstappen op een ander inzamelsysteem voor het restafval, bijvoorbeeld 1 x per 4 weken restafval inzamelen, de dure zak of omgekeerd inzamelen (we halen het restafval niet meer aan huis op, maar de inwoners brengen het naar een verzamelcontainer). In al deze drie gevallen ontmoedigen we het restafval nog meer. Uit landelijke ervaringen blijkt dat dan 50 kg restafval per inwoner haalbaar is. Bovendien kunnen we daarmee bedrijfsmatige efficiency halen. Met name scenario 3 heeft dit ontwikkelperspectief niet. Doordat het verpakkingsafval, dat een heel groot volume heeft, gecombineerd ingezameld wordt met het restafval kunnen we in een later stadium niet meer gaan sturen op het verminderen van het aanbod restafval. Ook bepaalt de verwerker de hoeveelheid en de soorten verpakkingen die zij uit ons afval halen. Wij hebben hier geen invloed meer op. Naar onze inwoners toe is het op een later moment afschaffen van nascheiden een communicatieve uitdaging. Inwoners moeten immers (opnieuw) gaan scheiden. Dat betekent ook dat er in een later stadium mogelijk grote investeringen gemaakt moeten worden omdat het inzamelsysteem opnieuw ingericht moet worden. Omwille van acceptatie onder de inwoners, willen wij niet meteen doorstromen naar - bijvoorbeeld - omgekeerd inzamelen. Wij willen dat via de weg der geleidelijkheid doen, zodat we meer draagvlak onder de inwoners ontstaat. Eén en ander als uitvloeisel van komende evaluaties.

Scenario 3 is gezien het huidige verwerkingscontract voor restafval niet tijdig in te voeren.

De keus voor scenario 1 betekent voor de drie voormalige gemeenten:

- In Slochteren veel minder restafval door diftar, de inzameling van verpakkingsafval aan huis en de extra inzameling van GFT in de zomer.
- In Hoogezand-Sappemeer veel minder restafval door de inzameling van GFT aan huis (incl. extra in de zomer) en het vaker inzamelen van verpakkingsafval (wordt 1 x per 2 weken i.p.v. huidige per 4 weken).
- In Menterwolde minder restafval door de extra inzameling van GFT in de zomer en het vaker inzamelen van verpakkingsafval (wordt 1 x per 2 weken i.p.v. huidige per 4 weken).

Met de keus voor scenario 1 (maar dit geldt ook voor de andere scenario's), halen we onze doelstelling van 100 kg restafval per inwoner in 2020 nog niet, laat staan onze doelstelling van 30 kg per inwoner in 2025. Hiervoor moeten we extra moeite doen. Daarvoor worden de overige pijlers (aanvullende maatregelen en ontdekkingsreis) ingezet.

6.2 Pijler 2: Aanvullende maatregelen harmonisatie

Naast de basisinzamelstructuur kennen de drie voormalige gemeenten ook verschillen in de inzameling van overige afvalstromen. Deze hebben wij in de volgende tabel samengevat.

Tabel 3 Overige inzameling afvalstromen

Nr	Onderdeel	HS	Mw	SI
1	Inzameling glas, blik en kleine elektrische apparaten met recyclewaggen door sw-medewerkers	ja	ja	nee
2	Inzameling textiel maandelijks door sw-bedrijf, sortering en verkoop in de kringloopwinkel	beperkt	ja	beperkt
3	Inzameling kca met chemokar	nee	ja	nee
4	Inzameling resten medicijnen en naalden bij apothekers	ja	nee	nee

Voor oud papier hebben wij al besloten om in voormalig Hoogezand-Sappemeer te onderzoeken of verenigingen een doelmatige inzameling kunnen verzorgen, net als in voormalig Slochteren en Menterwolde.

De verschillen in inzameling moeten geharmoniseerd zijn uiterlijk 31 december 2019. Daarbij zijn twee varianten: het beëindigen van een inzameling of het uitrollen over de hele gemeente. Als we deze voorzieningen stoppen, dan betekent dat een besparing van € 211.000 per jaar, of €7,64 per huishouden.

Wij zijn momenteel in overleg met WerkPro om de mogelijkheden te verkennen om deze inzameling uit te rollen over de hele gemeente. Daarom komen wij op korte termijn terug over dit punt van de harmonisatie. De implementatie kan daarna vrij snel plaats vinden.

6.3 Pijler 3: Participatie, communicatie, educatie, handhaving

6.3.1 Participatie

Met de vorige twee pijlers halen wij onze duurzaamheidsdoelstellingen niet. Daarom investeren wij - conform het Kompas en het Right to Challenge - in participatie. Samen op zoek met onze inwoners welke slimme maatregelen wij nog meer kunnen bedenken om afvalstoffen als grondstof te hergebruiken. Het voordeel van deze methode is dat de gekozen maatregelen op een groot draagvlak kunnen steunen. Echt bottom-up.

Via de lijn van participatie bieden wij maatwerk voor bepaalde groepen en wijken in onze gemeente. Kenmerkend voor participatie is om het gesprek aan te gaan met onze inwoners.

Daarmee proberen wij bepaalde groepen binnen boord te krijgen. En in dat overleg na te gaan hoe wij de inwoners kunnen helpen en wat zij nodig hebben om hun afval beter te scheiden. Wij zijn ervan overtuigd - en dat blijkt ook uit de inwonersraadplegingen - dat vrijwel iedereen de bereidheid heeft om aan afvalscheiding te doen. Maar ook dat er soms drempels zijn om daadwerkelijk het afval te gaan scheiden. Die drempels willen wij in gezamenlijkheid oplossen.

Uitgaande van € 1 per inwoner bedragen de kosten van participatie € 62.000,- per jaar. Waar mogelijk gaan we op zoek naar cofinanciering.

6.3.2 100 - 100 - 100

Om de participatie aan te zwengelen willen wij een project 100 - 100 - 100 starten. Hierbij gaan wij op zoek naar 100 huishoudens die gedurende 100 dagen proberen om 100% afvalloos te zijn. Landelijk zijn hier goede ervaringen mee. Het project kan veel informatie opleveren hoe wij kunnen doorgroeien naar 30 kg restafval per inwoner per jaar. Bovendien heeft het project een grote communicatieve waarde.

6.3.3 Communicatie, educatie, handhaving

Wij zullen periodiek communiceren over de resultaten van onze inzameling en van de participatieprojecten.

Communicatie, educatie en handhaving zijn zonder meer nodig om meer afval als grondstof te gebruiken. Uw raad heeft hier om gevraagd tijdens de beeldvormende bijeenkomst, de inwoners vragen erom in de inwonersraadplegingen.

De eerste twee jaar van het nieuwe afvalbeleid gaan wij intensief communiceren. Dat doen we om de huidige achterstand weg te werken. En het is nodig om alle komende veranderingen goed te begeleiden. Na deze twee jaar willen wij de communicatie terug brengen naar het reguliere niveau.

6.3.4 Afvalcoaches

Wij willen drie afvalcoaches aan stellen. Zij vervullen een belangrijke rol in het directe contact met onze inwoners. Eén op één in gesprek met de inwoners. Een belangrijke taak is weggelegd voor het begeleiden van de participatieprojecten. Daarnaast vervullen zij een rol in de directe persoonlijke communicatie. Zij houden zich voorts bezig met positieve handhaving. Als zij fout gedrag constateren, nemen zij persoonlijk contact op met de betreffende inwoner om uitleg te geven. Wij zijn ervan overtuigd dat een belangrijk deel van het foute gedrag veroorzaakt wordt door gebrek aan kennis en informatie bij de inwoners.

Voor de invulling van de formatie van de afvalcoaches willen wij waar mogelijk sociale werkgelegenheid creëren.

Het effect van deze maatregelen op de hoeveelheid restafval is niet kwantitatief aan te geven. Landelijke ervaringen wijzen wel uit dat er effect is.

In de volgende tabel hebben wij de kosten van deze maatregelen aangegeven.

Tabel 4 overzicht kosten

Onderdeel	fte	€ eenmalig	€ / jaar	€ / hh per jaar
afvalcoaches	3		75.000	2,72
communicatie	1	2 x 110.000		
scholenprojecten			25.000	1,81
participatieprojecten			62.000	2,25
handhaving				
100 - 100 - 100		20.000		
zwerfvuilopruimacties			pm	pm
som			162.000	5,87

De kosten per jaar zijn inclusief de personele lasten.

6.3.5 Schoon Genoeg?!

Wij zijn bezig met de voorbereiding van het project Schoon Genoeg?!. Daarin willen wij samen met onze inwoners de problematiek van het zwerfafval te lijf. Een tweede onderdeel is de duurzame prullenbak. Dit project willen wij in het geheel financieren uit de zwerfafvalsubsidie. Het project wordt opgestart zodra wij een toezegging hebben over de subsidie.

6.4 Pijler 4, overige aandachtspunten/acties

6.4.1 Nieuw afvalbrengpunt

Wij beginnen in 2019 met de voorbereiding van een nieuw afvalbrengpunt in onze gemeente. Onze huidige afvalbrengpunten zijn gedateerd. Ze zijn niet ontworpen met het oog op maximaal hergebruik. De afvalscheiding schiet te kort en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Binnen de beschikbare ruimte is dit alleen met hoge kosten te verbeteren. Daarnaast ligt het afvalbrengpunt in Hoogezand naast een woonwijk en is het bezoekersaantal een zorgpunt gezien de mogelijke overlast in de buurt.

Voor het nieuwe afvalbrengpunt staan klantvriendelijkheid en hergebruik centraal. Onze visie is het maken van een grondstoffenrotonde: Wij willen het nieuwe afvalbrengpunt combineren met een kringloopwinkel en een demontagelijn. Wij zien hier mogelijkheden voor praktische werkgelegenheid. Herbruikbare afvalstoffen (eigenlijk zijn dat producten) willen wij een kans op een tweede leven geven. Afvalstoffen die niet meer voor hergebruik geschikt zijn, willen wij zoveel mogelijk demonteren, zodat de materialen waaruit zij bestaan hergebruikt kunnen worden als grondstof. Een voorbeeld is een versleten bankstel. Het resterende grof huisvuil willen wij zoveel mogelijk gescheiden afvoeren, opdat recycling maximaal is.

Wij gaan een concreet plan maken voor het nieuwe afvalbrengpunt. Dat leggen wij aan uw raad voor. De kosten voor het opstellen van dit plan ramen wij op € 50.000 (eenmalig).

6.4.2 Nascheiden grof restafval huidig afvalbrengpunt

Van de huidige twee afvalbrengpunten wordt nog veel grof restafval ongescheiden verbrandt, afgerond 1.500 ton. Door dit afval na te scheiden kunnen we ongeveer de helft nog hergebruiken. Dit is een winst in restafval van 13,5 kg per inwoner. De structurele meerkosten zijn geraamd op afgerond € 22.000,-. Dat is € 0,80 per huishouden per jaar.

6.4.3 Vermindering drukte afvalbrengpunt Hoogezand

Op het afvalbrengpunt in Hoogezand is het regelmatig zo druk, dat opstoppingen ontstaan op het perron en op de openbare weg. Wij zijn aan het onderzoeken hoe wij dit probleem kunnen oplossen op de huidige locatie. Wij stuiten hierbij op grenzen in de afgegeven milieuvergunningen voor de openingstijden en bezoekersaantallen voor zowel Hoogezand als Slochteren. Aanpassingen van de vergunningen kost tijd en verruiming van de openingstijden kost extra geld, met name door extra personele inzet. Hier komen we nog op terug.

6.4.4 Afval loont

Wij zijn overtuigd van de positieve werking van het belonen van goed gedrag. Daarom willen wij beloningssystemen invoeren. Het basisprincipe van Afval Loont is dat onze inwoners een vergoeding ontvangen als zij bepaalde afvalstromen gescheiden inleveren in een "afvalwinkel". Het aangeboden afval wordt bij inleveren gewogen. Als de grondstoffen van goede kwaliteit zijn, ontvangt men een bedrag per kilo. Hiermee wordt goed gedrag direct beloond. Eigenlijk is dit omgekeerde diftar. Wij verwachten dat een dergelijk beloningssysteem mensen, die nu niet aan afvalscheiding toekomen, aanspoort hun afval wel te gaan scheiden. Het systeem is aanvullend op ons bestaande inzamelsysteem. De afvalwinkel kan bemenst worden door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Er zijn landelijk gezien beperkte ervaringen met Afval Loont. Het inrichten en het uitvoeren van een volledig project volgens het concept van Afval Loont zal voor de gemeente Midden Groningen circa €130.000 per jaar kosten. Het levert een besparing van 5 kg restafval per inwoner per jaar op. Dat is een verbetering van het scheidingspercentage met 1%.

Omdat er slechts beperkte praktijkgegevens over de kosten en de effecten van dergelijke systemen zijn, willen wij deze eerst in een quickscan inzichtelijk maken. Voordat wij tot invoering overgaan komen wij hierop bij u terug u. De kosten van een dergelijke quickscan ramen wij op € 15.000.

6.4.5 Optimalisatie inzameling oud papier in Slochteren en Menterwolde.

Samen met de verenigingen willen wij onderzoeken of de inzameling van oud papier geoptimaliseerd kan worden. Wij willen onderzoeken of wij belemmeringen en drempels weg kunnen nemen, zodat de verenigingen meer oud papier kunnen inzamelen. Vooral in voormalig Slochteren liggen hier nog kansen.

6.4.6 Onderzoek luierinzameling

Ca. 7,5% van het restafval bestaat uit luiers en incontinentiemateriaal. Dat is 14 kg per inwoner. Als we hiervoor een oplossing creëren zetten we een flinke stap naar onze hergebruiksdoelstellingen. Samen met de Drentse gemeenten en een aantal Groninger gemeenten onderzoeken wij de mogelijkheid om verwerkingscapaciteit in het noorden te realiseren. Bundeling van krachten (kilo's afval) is hiervoor essentieel. Zodra de plannen concreet zijn informeren wij u daarover.

6.4.7 Bijplaatsingen

Uit een aantal recente landelijke proefprojecten blijkt dat het aantal bijplaatsingen bij verzamelcontainers enorm afneemt, als de locatie van de verzamelcontainers mooi gemaakt wordt, minder anoniem. De aankleding kan bestaan uit planten, groen, kunstbloemen, verlichting. Zeg maar persoonlijker maken. Uitgaande van 5 locaties per jaar en een gemiddeld budget van € 5.000 per locatie, kost dit jaarlijks € 25.000. In Midden-Groningen gaat het om meer dan 100 locaties voor verzamelcontainers van glas, textiel, oud papier en restafval. Wij willen beginnen met de locaties waar de meeste bijplaatsingen zijn.

De herinrichting zal met de nodige communicatie worden omkleed.

6.4.8 Overige

Overige aandachtspunten/acties zijn:

- Actualiseren afvalstoffenverordening (voor 1 januari 2020).
- Actualiseren verordening afvalstoffenheffing (voor 1 januari 2020).
- Onderzoek optimaliseren kwijtscheldingenbeleid (voor 1 januari 2020).
- Meer duurzaamheid in nieuwe contracten.
- Goed voorbeeld: logistiek zonder papier (digitale weegbonnen en begeleidingsformulieren).
- Stoppen met inzameling bedrijfsafval.

7. Bevoegdheid van de raad

De raad stelt de hoofdlijnen van het beleid vast. Zo ook voor het nieuwe afvalbeleid.

Het nieuwe afvalbeleid heeft financiële gevolgen. Deze worden meegenomen in de begroting. De raad is het bevoegde orgaan om de begroting vast te stellen.

8. Beoogd effect

Met het beleidsplan en de daarop gebaseerde maatregelen beogen we in het jaar 2025 maximaal 30 kilo per inwoner aan niet herbruikbaar restafval te produceren.

9. Argumenten

Zie hiervoor

10. Financiële paragraaf

In de volgende tabel zijn de financiële effecten samengevat.

Tabel 5 Samenvatting financiële effecten

Maatregel	eenmalige kosten €	€ / hh	Jaarlijkse kosten € / j	€ / hh j
1. Basisinzamelstructuur			567.886	20,59
2. Harmonisatie inzameling			-210.833	-7,64
3. Participatie/communicatie	240.000	8,70	162.000	5,87
4. Overige maatregelen	65.000	2,36	46.787	1,70
som	305.000	11,06	565.840	20,52

Een negatief getal in deze tabel betekent een besparing (negatieve kosten).

De structurele meerkosten voor het nieuwe beleid worden (afgerond) geraamd op € 566.000 per jaar. Dat is ca. € 21 per huishouden. Daarnaast staan wij voor eenmalige kosten om het nieuwe beleid mogelijk te maken. Deze kosten worden geraamd op € 305.000.

Al in 2016 hebben de colleges van de drie voormalige gemeenten een tweetal fondsen ingesteld om de verwachte kosten voor de harmonisatie uit te dekken. Deze fondsen worden jaarlijks gevuld met het overschot uit de afvalstoffenheffing.

Wij stellen voor de éénmalige en structurele kosten in het jaar 2019 te dekken uit de voorziening harmonisatie afvalbeleid respectievelijk de egalisatievoorziening afval. Deze voorzieningen zijn hiervoor toereikend. In de begroting 2019 is uitgegaan van de volgende saldi per 1 januari 2019: voorziening harmonisatie afvalbeleid € 551.000 en de egalisatievoorziening afval € 1,5 miljoen. Hierdoor heeft het nieuwe beleid geen consequenties voor de begroting en de afvalstoffenheffing 2019.

Vanaf 2020 nemen wij de financiële consequenties mee in de afvalbegroting en worden de kosten zodoende direct betrokken in de afvalstoffenheffing. In de huidige meerjaren afvalbegroting zit een financiële ruimte van € 360.000. Dit is het bedrag dat vanaf 2016 jaarlijks in de fondsen wordt gedoneerd. Vanaf 2020 is een donatie hieraan niet meer aan de orde. Dit betekent dat wij op begrotingsbasis voor de structurele kosten van € 566.000 een dekking hebben van € 360.000. Wij stellen voor het verschil van € 210.000 te dekken door een verhoging van de afvalstoffenheffing met c.a. € 8,50 .

Eén van de pijlkers voor een duurzaam en toekomstig bestendig afvalbeleid is dat onze gemeente een afvalbrengpunt heeft waar scheiding adequaat en publieksvriendelijke plaats kan vinden. Bij onze huidige brengpunten is dat niet mogelijk. Wij stellen voor om het restant uit de fondsen te reserveren voor toekomstige investeringen om verdere scheiding mogelijk te maken.

Wij stellen voor de noodzakelijke investeringen af te schrijven op basis van annuïteit. Daarmee voorkomen we grote schommelingen in de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Er zijn diverse onzekerheden die van invloed zijn op de hoogte van de toekomstige afvalbeheerskosten en dus op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Wij noemen de volgende:

- De hoogte van de afvalstoffenbelasting.

- De verwerkingsprijs van wij betalen voor het verwerken van onze afval- en grondstoffen. Deze wijzigen als gevolg van allerlei internationale ontwikkelingen. Als bestaande contracten aflopen krijgen we met nieuwe tarieven te maken. In 2019 moeten wij bijvoorbeeld de sortering van het verpakkingsafval opnieuw aanbesteden.
- Ontwikkelingen in de loonkosten.

11. Communicatie

Goede communicatie is doorslaggevend voor het slagen van het nieuwe beleid. Daarom hebben we een flinke communicatiecampagne opgenomen, zie pijler 3.

12. Draagvlak en vervolgtraject (afstemming, tijdpad)

Wij hebben de inwoners intensief betrokken bij het nieuwe beleid. Wij stellen een aantal maatregelen voor, die de inwoners juist hebben aangegeven. Daarom verwachten wij bij hen voldoende draagvlak. Toekomstig draagvlak onder de inwoners willen wij behouden door de communicatiecampagne en door stevig in te zetten op participatie.

13. Planning

In het uitvoeringsplan is als deadline gesteld dat besluitvorming door uw raad plaatsvindt eind 2018. Tijdige besluitvorming is belangrijk, om allerlei zaken na de besluitvorming te organiseren/actualiseren en om de uitvoering op straat tijdig gelijk te kunnen trekken.

Aan de agendacommissie wordt voorgesteld om de afvalvisie in de raadscommissie van 15 november 2018 te bespreken. Op basis van de raadscommissie bezien wij of er wijzigingen nodig zijn waarna de afvalvisie vervolgens door ons voor inspraak wordt vrijgegeven. Na de inspraak zullen wij de afvalvisie met inspraakreacties en commentaarnota aan uw raad ter vaststelling voorleggen. Dit zal begin 2019 zijn.

Na vaststelling door uw raad gaan wij aan de gang met de aangegeven maatregelen. De eerste deadline is dat per 1-1-2020 de bestaande verschillen tussen de drie voormalige gemeenten zijn opgeheven. Dit is een wettelijke plicht. De 5 jaar daarna benutten wij om nog meer afvalstoffen als grondstof te hergebruiken.

Hieronder hebben wij de planning opgenomen van de voorgenomen maatregelen. Met een "H" (de H van harmonisatie) hebben wij aangegeven welke maatregelen voor 2020 moeten zijn ingevoerd.

maatregel	2018	2019 Q	2020 Q
basisstrategie			
diftar in SI			H
verpakkingsafval 1 x per twee weken in MG			H
GFT in HS			H
GFT hoogbouw HS en SI			H
GFT zomerinzameling			
GFT keukennemertje			
verzamelcontainers op niveau benchmark			
oud papier in HS met verenigingen			H
harmonisatie			
actualiseren afvalstoffenverordening			H
onderzoek aanpassing kwijtscheldingsbeleid			H
aanpassen belasting- en tarieven verordeningen			H
participatie, communicatie, educatie, handhaving			
werven en opleiden afvalcoaches			
participatieprojecten			
communicatie			
scholenprojecten			
handhaving			
100 - 100 - 100			
overige			
nieuw afvalbrengpunt			
nascheiden grof restafval			
onderzoek drukte afvalbrengpunt Hoogezand			
afval loont, quick scan			
oud papier optimalisatie in SI en Mw			
onderzoek luierinzameling			
aanpak bijplaatsingen			
digitale administratie			
stoppen met inzameling restafval bij bedrijven			
meer duurzaamheid in afvalverwerkingscontracten			

Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen,

A. Hoogendoorn
 Burgemeester

H.J.W. Mulder
 Secretaris

Bijlage:

- 1 Uitvoeringsplan
- 2 Uitvoeringsplan raadsbrief
- 3 1^e afvalenquête
- 4 Verslagen interviews gebundeld
- 5 Verslagen interviews samenvatting
- 6 Verslagen inspiratiebijeenkomsten gebundeld
- 7 Wensen van de mensen, afvalscheiding en inzameling
- 8 Verslag beeldvormende raad 14 juni 2018
- 9 Analysedocument inventarisatie en evaluatie Midden-Groningen
- 10 Raadsbrief stand van zaken sept 2018
- 11 2^e afvalenquête
- 12 Beleidsplan van afval naar grondstof 2019 - 2030